

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та управління навчальним закладом

Дипломна робота здобувача вищої освіти
другого (магістерського) рівня

з теми: **«УПРАВЛІННЯ ПІДГОТОВКОЮ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ
ДО ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮЮЧИХ ФУНКЦІЙ»**

Виконала: магістр 2 курсу,
групи UNZ1-M20z
спеціальності 073 Менеджмент
за освітньою програмою
Управління навчальним закладом
Осадчук Людмила Олександрівна

Керівник: **Горбатюк О. В.**, кандидат
педагогічних наук, доцент

Рецензент: **Дуткевич Т. В.**, кандидат
психологічних наук, професор

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮЮЧИХ ФУНКЦІЙ.....	7
1.1. Контролююча діяльність та професійні функції менеджерів освіти в теорії та практиці.....	7
1.2. Стан підготовки менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій.....	24
1.3. Педагогічні умови формування функціональної компетентності менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій.....	40
Висновки до першого розділу.....	57
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТНО-ДОСЛІДНИЦЬКА ПІДГОТОВКА МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮЮЧИХ ФУНКЦІЙ.....	58
2.1. Критерії діагностики та рівні сформованості функціональної компетентності менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій.....	58
2.2. Результати експериментального дослідження процесу управління підготовкою менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій.....	68
Висновки до другого розділу.....	82
ВИСНОВКИ.....	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	86

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасні науковці в галузі управління освітою активізувалися ще 90-х роках ХХ століття. У процесі утвердження цінностей суспільства та особистісного розвитку учасників освітнього процесу запроваджено такі терміни «менеджмент», «педагогічний менеджмент», «менеджмент освіти», «управлінська компетентність» та ін.

Процес оптимізації діяльності установ державної освітньої систематичності в умовах ринкових відносин демонструє нові вимоги до керівників закладів освіти, підвищення конкурентоспроможності освітніх установ усіх рівнів. Сучасний керівник повинен бути здатним до зосередження на питаннях майбутнього, уміти швидко реагувати на зміни й володіти великим арсеналом професійних умінь, приймати управлінські рішення та ефективно використовувати наявні ресурси.

Проблема формування управлінців нової генерації освіти знайшла своє відображення у працях науковців: В. Бондара, Р. Вдовиченко, Л. Даниленко, Г. Єльнікової, Н. Клокар, О. Королюк, В. Крижка, В. Маслова, В. Мельник, В. Олійника, Н. Островерхової, О. Пометун, З. Рябової, Т. Сорочан, Є. Хрикова та ін. Більшість з них засвідчують, що в сучасних умовах процес управління діяльність керівника освітнього закладу є полідіяльнісним, поліфункціональним і професійним, зміст якого потребує від менеджера оволодіння знаннями й уміннями суміжних галузей наук з управління.

Сьогодні в Україні здійснюється магістерська підготовка майбутніх керівників закладів освіти за спеціальністю 073 Менеджмент за спеціалізацією «Управління закладами освіти». У професійній підготовці керівника освітянської галузі актуально орієнтуватися на багатопрофільні завдання, результат євроінтеграційних процесів та нового бачення функцій освітнього менеджменту. Зокрема, на управління підготовкою менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій. Тому подальше наше дослідження спрямовано на розкриття контролюючих функцій під час підготовки менеджерів освіти.

Значущість питання менеджмент освіти зумовила вибір теми магістерської роботи. А саме: **«Управління підготовкою менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій».**

Зважаючи на це, **актуальності набуває дослідження** щодо управління підготовкою менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій. Стан формування контролюючих функцій під час здійснення управління підготовкою менеджерів освіти дали змогу визначити, що сучасні вимоги до рівня підготовки менеджерів освіти, а саме формування контролюючих функцій, потребують глибокого науково-методичного забезпечення такої підготовки.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити підготовку менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій.

Відповідно до мети роботи було поставлено такі **завдання дослідження:**

- розкрити педагогічні принципи управління підготовкою менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій;

- проаналізувати стан підготовки менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій

- визначити критерії та рівні сформованості функціональної компетентності менеджерів освіти;

- розробити та обґрунтувати основні шляхи здійснення контролюючих функцій, які здійснюватимуть менеджери освіти.

Об'єкт дослідження: професійна діяльність менеджерів освіти.

Предмет дослідження: управління підготовкою менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій.

Методи дослідження:

а) емпіричного рівня – діагностичні (анкетування, спостереження, бесіди, інтерв'ю) з метою виявлення рівнів сформованості функціональної компетентності менеджерів освіти;

б) теоретичного рівня (аналіз літератури, синтез, узагальнення та систематизація інформації);

в) статистичного рівня (якісний і кількісний аналіз експериментальних даних, метод математичної обробки результатів дослідження);

г) педагогічного експерименту (констатувальний та формувальний) для перевірки дієвості педагогічних умов та методики формування функціональності компетентності менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій.

Теоретична значущість дослідження полягає у тому, щоб комплексно проаналізувати проблему управління підготовкою менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій.

Практичне значення: матеріали дипломної роботи можуть бути використані педагогічними та науково-педагогічними працівниками закладів вищої освіти при підготовці майбутніх керівників закладів освіти та іншими педагогічними працівниками при впровадженні механізмів наукових основ управлінської підготовки менеджерів освіти щодо здійснення контролюючих функцій.

Джерела дослідження:

- офіційні законодавчо-нормативні документи, правові акти, що регулюють відносини в галузі освіти, закони, постанови уряду, накази, розпорядження, інструктивно-методичні матеріали Міністерства освіти і науки України;

- інтерпретаційні джерела – монографії, збірники наукових праць, книги, статті, безпосередньо чи опосередковано дотичні до досліджуваної теми;

- вітчизняні і зарубіжні енциклопедії, енциклопедичні словники, довідники з питання управління та педагогіки.

Експериментальне дослідження проводилося на базі Кам'янець-Подільського національного державного університету імені Івана Огієнка. У ньому взяли участь 14 магістрів спеціальності 073 Менеджмент.

Апробація результатів дослідження. Матеріали дипломної роботи обговорювалися: за Круглим столом «Наукові аспекти підготовки майбутніх

педагогів закладів дошкільної освіти: компетентнісний підхід» (м. Кам'янець-Подільський, 14 травня 2021 року), тема доповіді «Фахові компетентності майбутніх працівників закладу дошкільної освіти»; під час V Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) «Від творчого педагога до творчої дитини: гармонія партнерської взаємодії» (27 – 28 жовтня 2021 р., Кам'янець-Подільський), тема доповіді «Використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітньому процесі в закладі дошкільної освіти»; в рамках Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених «Дошкілля в сучасному освітньому просторі: досвід, інновації, перспективи» (03 листопада 2021 р.) з доповіддю «Управління підготовкою менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій».

Структура та обсяг дипломної роботи: дипломна робота становить 94 сторінки, складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (109 джерел).

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі обґрунтовано теоретико-методологічні засади формування функціональної компетентності менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій, розкрито сутність поняття «функція», «функція менеджменту», «контролююча функція», «компетентність» розкрито педагогічні умови, що забезпечують формування функціональної компетентності менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій у закладі освіти.

1. Менеджера освіти ми характеризуємо як фахівця, який володіє знаннями, вміннями, навичками, які здобуті в результаті підготовки особистісних якостей, що забезпечують ефективність реалізації управлінських функцій відповідно до посади керівника закладу освіти.

В галузі освіти функції управління формуємо як планомірні дії менеджера освіти, що забезпечують ефективний вплив на роботу керованого об'єкта. Тому ми вважаємо, що функціями менеджерів закладів освіти виявлено: регулятивно-корекційні, планово-прогностичні, інформаційно-аналітичні, контрольні-діагностичні, мотиваційно-цільові, організаційно-виконавчі.

Під контролюючою функцією менеджерів освіти розуміємо сукупність контролюючих дій, що має на меті оцінювати, діагностувати та коригувати результати діяльності суб'єктів освітнього процесу під час внутрішнього контролю відповідно до ситуації та передбачати його розвиток.

2. Професійна підготовка менеджерів освіти до здійснення управлінських функцій є результатом функціональної компетентності, яку характеризуємо як сукупність умінь, знань, навичок та професійних якостей, що забезпечують продуктивне здійснення функцій внутрішнього управління.

Структура функціональної компетентності менеджерів освіти до реалізації контролюючих функцій, які складаються зі знань про види та форми контролю, методів і етапів проведення контролю.

Критеріями сформованості функціональної компетентності менеджерів

освіти до здійснення контролюючих функцій виступили: усвідомленість /неусвідомленість знань (із показниками: неформальність, особистісна значущість знань; оперативність, дієвість знань; перенесення знань); гнучкість/ригідність умінь (із показниками: здатність адаптуватися, пристосовуватися до ситуації; відповідність умінь нормам посадових обов'язків); усталеність/неусталеність вияву прогностичних якостей (із показниками: стабільність вияву цих якостей; активізованість якостей). На ґрунті визначених критеріїв і показників схарактеризовано рівні функціональної компетентності менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій: високий, середній, низький. З'ясовано, що більшість магістрів на констатувальному етапі дослідження перебували на середньому і низькому рівнях, що й викликало необхідність цілеспрямованого формування функціональної компетенції підготовки менеджерів освіти.

3. Доведено, що педагогічними умовами формування функціональної компетентності менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій обрано: упровадження в процес підготовки менеджерів освіти ситуаційного навчання щодо здійснення контролюючих функцій; орієнтація змісту навчання на формування знань, необхідних менеджерам освіти для здійснення контролюючих функцій; залучення менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій в ситуаціях реальної управлінської діяльності.

За результатами констатувального етапу експерименту передбачено формування функціональної компетентності менеджерів освіти до здійснення контролюючих функцій, яка реалізовувалася у межах проблемної групи «Менеджмент та контролюючі функції в управлінні освітнього закладу». Перша педагогічна умова забезпечувалася проведенням засідань, що сприяли класифікації знань з функцій внутрішнього управління, формуванню обізнаності магістрів з видами, типами, принципами та методами контролю, з інструментарієм, який може бути використаний під час проведення. Друга – проведенням практичних форм роботи, які сприяли розвитку удосконалення вмінь та навичок та якостей менеджерів освіти, які необхідні для здійснення

контролюючих функцій.

4. Реалізація педагогічних умов формування функціональної компетентності до здійснення контролюючих функцій засвідчила значні позитивні зміни у менеджерів освіти експериментальних груп. Високого рівня функціональної компетентності до здійснення контролюючих функцій в експериментальній групі досягли 45,33 % менеджерів освіти, у контрольній групі - 33,16 %; на середньому рівні в експериментальній групі виявлено - 50,00 % слухачів, у контрольній групі - 38,84 %; на низькому рівні в ЕГ залишилося - 5,67 %, у КГ - 50,00%. Виконана дослідження, безумовно, не висвітлює усіх аспектів проблеми підвищення рівня сформованості функціональних компетентностей майбутніх керівників закладів освіти. Подальшого вивчення потребують такі питання: самовдосконалення функціональної компетентності керівників закладів освіти в процесі професійної діяльності; вплив функціональної компетентності на ефективність виконання контролюючих функцій фахівця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bottoms G., O'Neill K., Fry B., Hill D. Good principals are the key to successful schools: Six strategies to prepare more good principals. Atlanta, Georgia: Southern Regional Education Board, 2003. 32 p.
2. Акіменко О. Психологічні особливості керування педагогічним колективом: Всеукр. наук.-практ. журнал Директор, 2008. № 2. С. 92-98.
3. Ананьев Б. Г. Человек как предмет познания Москва: Наука, 1998. 341 с.
4. Ачкасова С. Якість, моніторинг та періодичність перегляду освітніх програм у вищому навчальному закладі: Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2017. № 5. С. 194–205.
5. Бабанский Ю. К. Избранные педагогические труды: Москва: Педагогика, 1989. 560 с.
6. Базовий Стандарт професійної діяльності директора школи України: Київ: Шкільний світ, 2003. 19 с.
7. Байденко В.И. Компетенции в профессиональном образовании: Высшее образование в России: 2004. №11. С. 4 – 13.
8. Бакалюк В. Методологія адаптивного управління: особливості прийняття управлінських рішень: Всеукр. наук.-практ. журнал Директор. 2008. № 2. 72 – 83с.
9. Балабанова Л. В. Організація праці менеджера: навч. посіб. Київ: Професіонал, 2004. 304 с.
10. Берека В. Є. Теоретико-методичні основи фахової підготовки магістрів з менеджменту освіти: Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. Київ: 2008. 42 с.
11. Берека В. Є. Фахова підготовка магістрів з менеджменту освіти: теорія і методика: монографія. Хмельницький: ХГПА, 2008. 482 с.
12. Берека, В.Є. Магістерська підготовка майбутніх менеджерів освіти: монографія: Хмельницький: ХГПА, 2008. 357 с.
13. Бибик С. П. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання: Харків: Фоліо, 2006. 623 с.

14. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. Київ: Атіка, 2008. 684 с.
15. Білозерська С. І. Модель професіоналізму педагогічної діяльності: Міжнародна науково-практична конференція. Рівне: 2012. С. 38–46.
16. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика: СПб. Київ: 2006.351с.
17. Введенский В. Н. Моделирование профессиональной компетентности педагога: Педагогика. 2003. №10. С. 51 – 55.
18. Веремко К. І. Річний план роботи школи: «Основа» Харків: 2007. 176 с.
19. Гамага О. Молодий керівник в організації: переваги та недоліки: Теоретичні і прикладні проблеми психології. 2013. № 3. 84с.
20. Гаєвський Б. А. Культура державного управління: організаційний аспект: монографія Київ: УАДУ, 1998. 144 с.
21. Гаєвський Б. А. Основи науки управління: навчальний посібник Київ: МАУП, 1997. 112 с.
22. Глосарій основних термінів професійної освіти. Київ: Вид-во «АртЕк», 2009. 192 с.
23. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
24. Гончаров М. А. Основи менеджмент в освіті: Москва: КНОРУС, 2008. 480 с.
25. Губа, А.В. Теоретико-методичні засади формування управлінської культури вчителя-майбутнього менеджера освіти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Луганськ, 2010. 44 с.
26. Гузій Н. В. Педагогічний професіоналізм: історико-методичні та теоретичні аспекти: монографія. Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. 243 с.
27. Гунта Г. В. Педагогічна кваліметрія: навч.-метод. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2002. 32 с.
28. Демиденко Г.А. Стратегический менеджмент в системе образования: учеб. пос. Київ: МАУП, 1999. 174 с.

29. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття). Київ: Райдуга, 1994. 62 с.
30. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика: монографія АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Технол. Ун-т Поділля. Хмельницький: ТУП, 2002. 334 с.
31. Дылян Г. Д. Функциональный подход к управлению качеством школьного образования: Минск: Зорны, 2006. 176 с.
32. Енциклопедія освіти: Академія педагогічних наук України. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
33. Ерсъозоглу І. Професійна діяльність менеджерів освіти шкільного рівня: Педагогіка і психологія. 2014. Вип. 42(1). С. 174-177. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2014_42\(1\)_43](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2014_42(1)_43) (дата звернення: 21 червня 2021)
34. Ефремова Т. Ф. Новый словарь русского языка. Толковословообразовательный. Москва: Русский язык, 2000. URL: <http://www.efremova.info> (дата звернення: 13 червня 2021).
35. Євтушенко Г. І. Формування менеджера, як фахівця : проблеми та перспективи. Науковий вісник НУДПС України. 2012. № 1. С 12–21.
36. Євтушенко Г. І. Шляхи формування професійної компетентності майбутнього менеджера: Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України: 2013. № 1. С. 69–78.
37. Єльнікова Г. В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні: монографія: Київ: ДАККО, 1999. 303 с.
38. Єльнікова Г. В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні: монографія. Київ: ДАККО, 1999. 303 с.
39. Єльнікова, Г. Управлінська компетентність: Київ: Ред. загальнопед. газ., 2005. 128 с.
40. Єльнікова Г. В. Основи адаптивного управління: курс лекцій Київ: ЦППО АПН України, 2003. 133с.
41. Жигір В. Особливості науково-дослідної роботи магістрантів

професійної освіти у ВНЗ: Молодь і ринок. 2016. № 7. 15с.

42. Загородня Л. П. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Суми: Університет. кн., 2018. 318с.

43. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII. URL <http://osvita.ua/legislation/law/2235/> (дата звернення 17.09.2020)

44. Зязюн І.А., Крамущенко Л.В., Кривонос І.Ф. Педагогічна майстерність: Підручник. Київ:СПД Богданова А.М., 2008. 376с.

45. Зязюн І. А. Освітні парадигми та педагогічні технології у вимірах філософії освіти: Педагогічні науки. 2010. Вип. 1.28. С. 21–27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdup_2010_1 (дата звернення: 03 липень 2021)

46. Зязюн І. А. Процеси модернізації сучасної педагогічної освіти в Україні: Київ: АІД, 2006. С. 105–115.

47. Зязюн І.А. Нові технології підготовки вчителя в Україні. *Науковий вісник Миколаївського держ. ун-ту імені В.О. Сухомлинського*. Миколаїв, 2011. Т.1. Вип. 32: Підготовка вчителя в Європі. С16-21.

48. Киричков Ю. В. Неперервна ступенева освіта. Управління. Оцінювання знань: монографія. Київ : Політехніка, 2001. 162с.

49. Коджаспирова Г. М. Словарь по педагогике: Москва : ИКЦ «МарТ», 2005. 448с.

50. Коломинский Н. Л. Повышение психологической компетентности педагогических кадров. Киев: Освіта, 1992. С. 62-80.

51. Корнещук В. В. Категорія надійності в теорії і практиці підготовки фахівців соціономічних професій: монографія Одеса: ВМВ, 2009. 308с.

52. Кравченко Л. М. Неперервна педагогічна підготовка менеджера освіти : монографія. Полтава: Техсервіс, 2006. 422с.

53. Краевский В.В. Предметное и общепредметное в образовательных стандартах: Педагогика. 2003. № 2. С. 3 – 10.

54. Кривко М. П. Організаційно-педагогічні основи індивідуалізованої підготовки менеджерів освіти шкільного рівня: автореф. дис. на здобуття наук.

- ступеня канд. пед. наук: 13.00.01 «Загальна педагогіка й історія педагогіки»
13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти»: Київ, 1996. 22с.
55. Крижко В. Теорія та практика менеджменту освіти. Запоріжжя: Просвіта. 2003. 272с.
56. Крутій К.Л. Педагогічний аналіз як функція управління дошкільним навчальним закладом: Монографія. Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2007. 236с.
57. Ландшеер В. Концепция «минимальной компетентности»: Перспективы: вопросы образования. 1988. №1. С. 32 – 38
58. Лебідь О. В. Формування змісту освіти магістрантів зі спеціальності «Управління навчальним закладом». Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. 2015. Вип. 2. С. 130–134.
59. Літвінова-Головань О. П. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з туризму у вищих навчальних закладах. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2015. Вип. 40 (93). С. 471–475
60. Макарова О. Ю. Критерии и показатели оценки эффективности функционирования воспитательной системы. Фундаментальные исследования. Россия: ООО «Роспечать», 2013. № 1 (Ч. 2). С. 348–35.
61. Мармаза О. І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом: Харків: Основа, 2004. 240 с.
62. Мармаза О. І. Система підвищення функціональної компетентності керівників загальноосвітніх закладів: дис. канд. пед. наук: 13.00.01. Київ, 1998. 252 с.
63. Мармаза, О. І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника. Харків: Основа, 2007. 448 с.
64. Мартиненко М.М. Основи менеджменту: Підручник. Київ: Каравела, 2005. 496 с.
65. Маслов В. І. Концептуальні засади побудови змісту і структури орієнтовної моделі функціональної компетентності керівників навчальних закладів: Післядипломна освіта в Україні: 2009. Т. 2. С. 3–10.

66. Маслов В.І. Методологічні засади розробки стандартів для формування посадово-функціональної (професійної) компетентності керівних кадрів освіти: Післядипломна освіта в Україні: 2011. №1. С. 16–23.
67. Маслов В.І. Моделювання педагогічних систем: сутність та технологія: Післядипломна освіта в Україні: 2013. № 1. С. 15–18.
68. Мельниченко Г. В. Педагогічні засади модульної технології навчання у формуванні професійної компетентності майбутніх учителів англійської мови і літератури: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» Одеса: 2004. 21 с.
69. Мескон М. Основи менеджмента. Москва: Дело, 1992. 702 с.
70. Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом: навчальний посібник. Харків: Основа, 2005. 240 с.
71. Нестуля О. О. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера: навч. посіб. Київ: Знання, 2013. 287 с
72. Осадча К. П. Аналіз понять «компетенція» та «компетентність» у зарубіжній та вітчизняній науковій літературі: Педагогічний дискурс. 2011. URL [file:///C:/Users/Валера/Desktop/peddysk_2011_9_61%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Валера/Desktop/peddysk_2011_9_61%20(2).pdf). (дата звернення: 17 липень 2021)
73. Павлютенков Є. М. Основи управління школою. Харків: Основа. 2006. 176 с.
74. Педагогика. под ред. Ю.К. Бабанского. Москва: Педагогика, 1988. 432с.
75. Педагогічні технології: навч. посібник для вузів С. Падалка, А. С. Нісімчук, І. А. Смолук, О. Г. Шпак. - Київ: Укр. енциклопедія, 1995. 253 с.
76. Петров А. Профессиональная компетентность: понятийно-терминологические проблемы: Вестник высшей школы. 2004. № 10. С. 6-10.
77. Петровская Л. А. Компетентности, в оощении: социально-психологический тренинг. Москва : Изд-во МГУ, 1989. 216 с.
78. Підласий І. П. Діагностика та експертиза педагогічних проектів: навч. Посібник. Київ: Україна, 1998. 343 с.
79. Плохута Т. Педагогічна діагностика у сучасному дидактичному процесі

ВНЗ: Проблеми підготовки сучасного вчителя 2011 № 4. С. 22–27.

80. Поведа Т. П. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців на засадах контекстного навчання: збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Сер.: Педагогічна. 2015. № 21. С. 123–126.

81. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів Київ: Академвидав, 2004. 456 с.

82. Поташник М. М. Управление современной школой (В вопросах и ответах): Пособие для руководителей образовательных учреждений и органов управления образованием Москва: Новая школа, 1997. 350 с.

83. Психодиагностика: учебник для вузов СПб: Санкт-Петербург, 2003. 352 с.

84. Равен Дж. Педагогічне тестування: Проблеми, помилки, перспективи / Пер. с англ. Москва: КогитоЦентр, 1999. – 144 с.

85. Романюк І. А. Аналіз, планування, контроль як функціїуправлінської діяльності керівника дошкільного навчального закладу. Тернопіль: Мандрівець, 2011. 280 с.

86. Саух І. В. Науково-методичний підхід до стратегічного аналізу ресурсного забезпечення фінансового потенціалу туристичних підприємств: проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2015. Вип. 2. С. 299 – 316

87. Сисоєва С.О. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: навч.-метод. посіб. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. 460 с.

88. Сладкевич В. П. Сучасний менеджмент організацій: навчальний посібник для студентів ВНЗ. Київ: МАУП, 2007. 488 с.

89. Словарь по педагогике, Коджаспирова Г.М., Коджаспиров А.Ю., 2005. 448с.

90. Словник-довідник з професійної педагогіки: за ред. А. В. Семенової. Одеса: Пальміра, 2006. 272 с.

91. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 07 Управління та

адміністрування, спеціальності: 073 Менеджмент другого (магістерського) рівня, рівень освіти: Магістр Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 р. № 959.

92. Столяренко Л. Д. Педагогические технологии [в 2-х кн.] Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. 394 с.
93. Технологія експертизи управління освітніми процесами у загальноосвітньому навчальному закладі. Харків: Пошук, 2000. 260 с.
94. Тимошко Г. Система підготовки резерву керівників загальноосвітніх навчальних закладів до управлінської діяльності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. Наук : спец. «Загальна педагогіка й історія педагогіки». Київ, 2004. 21с.
95. Тонконога Е.П. Проблемы повышения профессиональной квалификации руководителей школоу. Москва: Педагогика, 1987. 236 с.
96. Торган М. М. Критеріальний підхід до оцінки функціональної компетентності менеджерів освіти. Молодь в умовах нової соціальної перспективи: матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції. (24-25 березня). Житомир: 2011. С. 305–306.
97. Торган М. М. Підготовка менеджерів освіти до здійснення контрольно-діагностичних функцій: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Національний університет водного господарства та природокористування. Рівне: 2012. 21 с.
98. Тягур Р. С. Основи менеджменту в освіті: навчальний посібник: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007. 106 с.
99. Уманский Л. И. Организатор и организаторская деятельность. Санкт-Петербург: Лениздат, 1989. 128 с.
100. Управління навчальним закладом: навчально-методичний посібник. У двох частинах. ч. 2. Ключ до професійного успіху. Харків: Веста: «Ранок», 2003. 152 с.
101. Федоров В. Д. Менеджмент закладу освіти, менеджер закладу освіти: психологічні засади. Кам'янець-Подільський: Абетка - НОВА, 2004. 224 с.

102. Философский словарь студента: под общ. ред. В.Ф.Беркова, Ю. А. Харина. Мн.: ТетраСистемс, 2003. 352 с.
103. Черкасов В. В. Управленческая деятельность менеджера. Основы менеджмента. Киев: Ваклед, Атлант, 1998. 470 с.
104. Шамова Т. И. Менеджмент в управлении школой. Москва: Магистр, 1995. 223 с.
105. Шамова Т.И. Исследовательский подход в управлении школой: Педагогика. 1984. №9. С.42-47.
106. Шаталов А. А. Психолого-педагогическая диагностика качества образовательного процесса: учебно-методическое пособие: Москва: НИИ школьные технологии, 2008. 133 с.
107. Юзбашева Г. С. Тематичний контроль знань учнів з хімії в умовах рейтингового оцінювання: дис. канд. пед. наук: 13.00.02 Ків, 2001. 193 с.
108. Ягупов В. В. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти: Наукові записки НУКМА. Серія «Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота». 2007. Т. 71. С. 3–8.
109. Ягупов В.В. Педагогіка: навчальний посібник.Київ:Либідь,2002.560 с.